

Відповідь
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на проект повторного експертного висновку ГЕР щодо підсумків роботи ЕГ із
проведення акредитаційної експертизи
освітньо-наукової програми 1763 «Соціальні технології» за спеціальністю 054
«Соціологія»
(рівень вищої освіти Магістр, денна форма навчання)

<i>Критерій</i>	<i>Зауваження та рекомендації ГЕР</i>	<i>Відповідь КНУТШ</i>
Критерій 1	Конкретизувати в ОНП придатність випускників до працевлаштування, зокрема з можливим використанням національного Класифікатора професій.	Під час наступного перегляду ОП робочою групою буде внесено зміни в ОП, які конкретизуватимуть придатність випускників до працевлаштування з урахуванням висловлених пропозицій ЕГ та ГЕР
Критерій 2	<p>Переглянути підходи до формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, зокрема, поступово відмовляючись від блочного вибору ОК та/чи удосконалюючи і розширюючи можливості індивідуального вибору дисциплін.</p> <p>Переглянути та удосконалити відповідність між ПРН, СК та нормативними й вибірковими освітніми компонентами, усунувши випадки, коли досягнення СК та ПРН забезпечується лише одним вибірковим освітнім компонентом.</p>	<p>Згідно Положення про порядок реалізації студентами КНУТШ права на вільний вибір навчальних дисциплін http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poriadok%20vyboru%20dyscyplin%20(03_12_2018).PDF п.1.3., вибіркові дисципліни дають можливість поглибити або здобути додаткові загальні або загально-професійні компетентності у межах спеціальності або у споріднених галузях, а також розширити результати навчання за загальними компетентностями. Також цим документом п.2. регламентується можливість вибору дисциплін блоком або вибору дисциплін інших рівнів освіти чи інших ОП, що забезпечує формування індивідуальної освітньої траєкторії.</p> <p>Ми погоджуємося із зауваженням, висловленим за критерієм 2, підкритерієм 2.2, що окремі СК (СК 14 і 15) та ПРН (ПРН 17, 18, 19), які визначені не відповідним стандартом вищої освіти, а самою освітньою програмою, забезпечуються лише вибірковими освітніми компонентами. Зазначені СК та РН є такими, що сформульовані додатково до визначених стандартом, не вступають з ним в протиріччя, а розширюють та поглиблюють їх.</p> <p>Наша помилка полягає в тому треба було окремо виділити ці СК і РН як такі що сформульовані для вибіркових блоків, і досягаються в будь-якому з них. ВК всі без виключення забезпечують також інші РН, окрім вказаних.</p> <p>Вибір дисциплін блоками створює можливість для здобувачів освіти додатково до академічної кваліфікації здобути професійну кваліфікацію (що без формування блоків вибору досягнути було б практично неможливо).</p> <p>Зауваження ГЕР буде враховане під час наступного перегляду змісту ОП, у тому числі шляхом часткової відмови від блочного вибору дисциплін.</p>

		<p>Зміст визначених ГЕР ОК також буде переглянуто для досягнення окремих СК та ПРН (ОК 10 , ОК 13, ОК 14 для досягнення ПРН 18 (Демонструвати вміння взаємодіяти з представниками бізнесу, органів державного управління та громадськістю з метою вирішення соціальних проблем). Відповідні зміни буде внесено в ОП та робочі програми навчальних дисциплін.</p>
Критерій 3	<p>Активізувати участь здобувачів освіти у програмах міжнародної мобільності. Унормувати існуючі практики визнання отриманих у неформальній освіті результатів навчання, що сприяло б їхній прозорості та однакового розуміння НПП та здобувачами освіти.</p>	<p>1. ЗВО здійснює послідовну роботу щодо залучення здобувачів до участі в програмах академічної мобільності. На сайті відділу академічної мобільності розміщується повна та актуальна інформація про можливості участі в програмах академічної мобільності. Зокрема, здобувачі ОП беруть участь в таких програмах в поточному навчальному році. Карантинні обмеження в більшості ЗВО світу знизили академічну мобільність здобувачів.</p> <p>2. Щодо другого зауваження повідомляємо наступне:</p> <p>1) Європейське співтовариство, рекомендуючи державам-членам стимулювати заклади формальної освіти до визнання неформальної освіти («Council recommendation on the validation of non-formal and informal learning», Brussels, 5.9.2012, COM(2012) 485 final), наголошує на необхідності забезпечення довіри до цих процесів, яка може бути сформована виключно шляхом створення «національної системи визнання неформального й інформального навчання». Такі <i>національні системи мають бути «цілісною і невід’ємною частиною національної рамки кваліфікацій»</i> відповідати визначеному переліку вимог, які стосуються як прав осіб, так і питань забезпечення якості і дотримання стандартів усіма учасниками процесу. Вони мають включати: а) підтримку громадян у визначенні досягнутих результатів навчання; б) сприяння громадянам у документуванні їхніх результатів навчання; в) оцінювання досягнутих результатів навчання; г) сертифікацію результатів оцінювання досягнутих результатів навчання у вигляді кваліфікації, або ж кредитів, що ведуть до кваліфікації, чи іншими відповідними засобами.</p> <p>2) Європейські акредитаційні агенції дуже уважно ставляться до питань забезпечення якості, якщо ЗВО визнає результати неформальної та/або інформальної освіти у своїх ступеневих програмах. При цьому зазвичай <i>ЗВО має продемонструвати не тільки процедури і стандарти</i> (їх прозорість, дотримання та відповідність правилам, встановленим національним законодавством), за якими здійснюється визнання результатів навчання у неформальній та інформальній освіті, але й</p>

доцільність/необхідність такого визнання для досягнення цілей програми.

3) Національна система визнання результатів навчання здобутих у неформальній освіті в Україні ВІДСУТНЯ, хоча й передбачена чинним законодавством («Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством» - Закон України «Про освіту» ст.8, п.5. Згідно статті 3 того ж Закону органом, який «формує вимоги до ... визнання результатів неформального та інформального навчання», визначається Національне агентство кваліфікацій). Натомість в Законі України «Про вищу освіту», де детально розписуються права ЗВО щодо самостійного визнання освітніх кваліфікацій і результатів навчання у формальній освіті, будь-яка згадка щодо прав ЗВО на визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті відсутня.

Таким чином, запровадження ЗВО України у явочному порядку (рішеннями Вчених рад, але без врегулювання на національному рівні) практики визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті суперечить рекомендаціям ЄС і ставить під сумнів дипломи, видані відповідними університетами. Оскільки Університет в жодному разі не бажає обмежити кар'єрні траєкторії своїх випускників він не запроваджував і не запроваджуватиме процедур визнання результатів навчання отриманих в неформальній і інформальній освіті до врегулювання цього питання на рівні держави.

Університет чітко і послідовно дотримується цієї позиції, повідомляє її здобувачам освіти і всім зацікавленим особам, і таким чином навіть формально дотримується вимог підкритерію 3.4. «Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми».

Додатково повідомляємо, що наразі МОН України розробило і подало на погодження проект наказу щодо визнання неформального навчання при присвоєнні освітніх кваліфікацій. У разі його затвердження, через шість місяців після його підписання ЗВО України отримають право, в межах визначених цим наказом, здійснювати визнання результатів неформальної освіти.

		<p>Все сказане вище жодним чином не обмежує академічну свободу викладачів Університету включати (якщо вони вважають це за корисне для розвитку відповідних, передбачених програмою, компетентностей) визначені ними результати навчання у неформальній/інформальній освіті до числа робіт, які студент може виконати при опануванні навчальної дисципліни (зазначивши їх у робочій навчальній програмі). Так, в РНП певних дисциплін, зокрема “Багатовимірний аналіз в середовищі R” та ін., студентам запропоновано як одну з форм проміжного контролю є проходження фахових дистанційних курсів та зарахування їх сертифікатів в межах загальної оцінки.</p> <p>Додамо також, що Університет жодним чином не обмежує права здобувачів освіти на отримання неформальної освіти і, навіть, організовує доступ здобувачів освіти до відомих платформ он-лайн освіти і нарощує пропозицію власних сертифікатних програм.</p>
Критерій 4	НЕМАЄ	
Критерій 5	З'ясувати та усунути підстави часткової незрозумілості для здобувачів освіти процедур оскарження результатів оцінювання (іспиту, заліку, захисту кваліфікаційної роботи).	Гарантом програми будуть проаналізовані результати останнього опитування здобувачів UNIDOS 2021 щодо розуміння ними процедур оскарження результатів оцінювання. На основі цього аналізу, за необхідності, гарантом та представниками адміністрації факультету на зустрічах зі здобувачами питанню роз'яснення процедури буде приділено додаткову увагу
Критерій 6	НЕМАЄ	
Критерій 7	НЕМАЄ	
Критерій 8	Удосконалити роботу зі здобувачами освіти щодо пояснення їхніх можливостей працевлаштування.	ЗВО та адміністрація факультету соціології проводить систематичну роботу щодо пояснення здобувачам їх можливостей до працевлаштування шляхом залучення роботодавців до навчального процесу, проходження практики здобувачами в провідних компаніях в галузі, їх участі к наукових заходах за участю роботодавців тощо. Ця робота буде проводитися й надалі.
Критерій 9	Систематично оновлювати інформацію щодо структури та освітніх компонентів ОНП, включаючи зміст пропозицій і рекомендацій стейкхолдерів.	Сторінка ОП містить вичерпну інформацію про навчання та викладання за ОП, інформація на сторінці постійно оновлюється. І надалі робоча група буде проводити роботу щодо оновлення сторінки та розміщення актуальної та вичерпної інформації про навчання на ОП.